

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

atba|sts
izci|ībai

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

8.3.2.1./16/I/002

NACIONĀLA UN STARPTAUTISKA MĒROGA PASĀKUMU ĪSTENOŠANA IZGLĪTOJAMO TALANTU
ATTĪSTĪBAI

Strūgu iela 4, Rīga, LV-1003, tālr. 67350966, e-pasts: info@832.visc.gov.lv

Vēstures valsts 29. olimpiādes pamatskolai

Latviešu uzņēmējdarbība līdz Pirmajam pasaules karam

PROGRAMMA

Pamatskolas olimpiādes temats ir “Latviešu uzņēmējdarbība līdz Pirmajam pasaules karam”. Šis temats izvēlēts, lai aktualizētu arī uzņēmējdarbību un ekonomisko neatkarību kā vienu no latviešu nacionālās pašapziņas veidošanās stūrakmeņiem. 8. klasē Latvijas un pasaules vēsturē skolēni apguva tēmu “Latviešu nācijas veidošanās”, apskatot jaunlatviešu un Jaunās strāvas kustību, kā arī 1905.gada revolūciju, kas devušas impulsu latviešu uzņēmējdarbības pirmsākumiem. Tā pat sociālajās zinības skolēni ir iepazinušies ar tēmu “Kā notiek ražošana”, kurā noskaidroja, kādi ir uzņēmējdarbības veidi. Pamatskolas olimpiādes temats ietver cēloņsakarību izpratni, faktu un jēdzienu interpretāciju, vēsturisku personību atpazīšanu un to ietekmi uz procesiem. Olimpiādes uzdevumos gan novada, gan valsts posmā tiks iekļauta arī vēstures avotu analīze, ko olimpiādes darbu vērtētāji vērtēs manuāli.

Olimpiādes otrajā (novada, pilsētas, novada apvienības) posmā un trešajā (valsts) posmā koncentrēsies uz latviešu uzņēmējdarbības attīstību un sabiedrisko ideju ietekmi uz to laika periodā no 19.gs otrās puses līdz Pirmā pasaules kara sākumam.

Dotais literatūras un avotu saraksts nav nedz visaptverošs, nedz obligāts. Olimpiādes izstrādātāji negarantē, ka uzdevumos iekļautie avoti tiks ņemti tieši no šīm krātuvēm. Norādīto uzziņas avotu uzdevums ir palīdzēt izprast laikmetu kopumā un iedziļināties tā atsevišķos aspektos.

Ieteicamā literatūra:

1. Latvijas Nacionālā digitālā bibliotēka. Zudusī Latvija. Pieejams:
<http://www.zudusilatvija.lv/> (meklēt pēc atslēgas vārdiem)

2. Jaunlatvieši un tautiskās atmodas laikmets Latvijā
<https://enciklopedija.lv/skirklis/20823-jaunlatvieši-un-tautiskās-atmodas-laikmets-Latvijā>
3. Jaunā strāva <https://enciklopedija.lv/skirklis/22237-Jaunā-strāva>
4. 1905.gada revolūcija Latvijā <https://enciklopedija.lv/skirklis/20773>
5. Nacionālisms, ideoloģija <https://enciklopedija.lv/skirklis/31855>
6. Liberālisms, ideoloģija <https://enciklopedija.lv/skirklis/31843-liber%C4%81lisms,-ideolo%C4%A3ija>
7. Marksisms, ideoloģija <https://enciklopedija.lv/skirklis/88128-marksisms,-ideolo%C4%A3ija>
8. 28. jūlijs. Dzimis mecenāts un vijoļmeistars Augusts Dombrovskis
<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/sii-diena-vesture/28.-julijs.-dzimis-mecenats-un-vijolmeistars-augusts-dombrovskis.a163679/>
9. Augusts Dombrovskis – mecenāts, atturības un latviskās pašapziņas veicinātājs
<https://lr1.lsm.lv/lv/raksts/septini-gadsimti-lidz-valstij/augusts-dombrovskis--mecenats-atturibas-un-latviskas-pasapzinat-93063/>
10. Arvīds Deģis. Uz zaļā zara: Kristaps Morbergs. No baskāja par multimiljonāru. Biznesa augstskola Turība, 2014.
11. Celt namus un celt izcilību. Dižmecenāts Kristaps Morbergs
<https://naba.lsm.lv/lv/raksts/rigas-stasti/celt-namus-un-celt-izcilibu.-dizmecenats-kristaps-morbergs.a122429/>
12. Atslēgas. Kristaps Morbergs: dalīšanās ar to, kā ir visvairāk. <https://atslegas.tv>
(12.epizode)
13. «Berga bazāra» dibinātājam, uzņēmējam Kristapam Bergam – 175 [«Berga bazāra» dibinātājam, uzņēmējam Kristapam Bergam - 175 / Raksts \(lsm.lv\)](https://naba.lsm.lv/lv/raksts/rigas-stasti/celt-namus-un-celt-izcilibu.-dizmecenats-kristaps-morbergs.a122429/)
14. Kur steidzīgie paskrien garām, bet gruntīgie uzkavējas – Berga bazāra likteņgaitas [Kur steidzīgie paskrien garām, bet gruntīgie uzkavējas – Berga bazāra likteņgaitas / Raksts \(lsm.lv\)](https://naba.lsm.lv/lv/raksts/rigas-stasti/celt-namus-un-celt-izcilibu.-dizmecenats-kristaps-morbergs.a122429/)
15. Pieminekļi no ķieģeļiem <https://www.tvnet.lv/6170029/pieminekli-no-kiegeliem>
16. Krišjānis Ķergalvis https://lv.wikipedia.org/wiki/Krišjānis_Ķergalvis
17. “Rīga”, Augusta Deglava romāns <https://enciklopedija.lv/skirklis/55773-%22R%C4%ABga%22,-Augusta-Deglava-rom%C4%81ns>

18. Gustava Ērenpreisa velosipēdu fabrika <https://enciklopedija.lv/skirklis/153923-Gustava-%C4%92renpreisa-velosip%C4%93du-fabrika>
19. Ēvalds Vilsons: latviešu uzņēmējs ar muižnieka vērienu.
<https://pelecalasitava.lv/latviesu-uznemejs-ar-muiznieka-verienu/>
20. Sporta biedrības priekšnieks Evalds Vilsons.
<http://www.sportamuzejs.lv/index.php/lv/jaunumi-lv/470-evalds-vilsons>
21. Krastiņš, E., Latvijas rūpniecība XIX–XXI gadsimtā, Rīga, Jumava, 2018.

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

atba|sts
izci|ībai

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

8.3.2.1./16/I/002

NACIONĀLA UN STARPTAUTISKA MĒROGA PASĀKUMU ĪSTENOŠANA IZGLĪTOJAMO TALANTU
ATTĪSTĪBAI

Strūgu iela 4, Rīga, LV-1003, tālr. 67350966, e-pasts: info@832.visc.gov.lv

Vēstures valsts 29. olimpiādes vidusskolai

Eiropas valstu politiskā attīstība 19. gadsimta beigās līdz II pasaules karam.

PROGRAMMA

Vidusskolas olimpiādes temats ietver politisko procesu analīzi un sintēzi Eiropā no 19. gadsimta vidus līdz II Pasaules karam, lielāku uzmanību pievēršot Ziemeļeiropas un Austrumeiropas attīstībai. Skolēniem būs iespēja parādīt savas zināšanas un prasmes vēsture faktu un jēdzienu interpretēšanā, darbā ar kartēm un vēstures avotiem. Uzmanība tiks pievērsta arī personībām un viņu sociālpolitiskajām aktivitātēm.

Abos olimpiādes posmos tiks ietverti gan uzdevumi, kurus vērtē automātiski, gan atvērtie uzdevumi, kurus vērtēs pedagogi.

Programmā piedāvātie vēstures avotu krājumi un literatūra paredzēta olimpiādes dalībniekiem, lai atbalstītu viņu gatavošanos dalībai olimpiādē. Dotais literatūras un avotu saraksts nav nedz visaptverošs, nedz obligāts. Olimpiādes izstrādātāji negarantē, ka uzdevumos iekļautie avoti tiks ņemti tieši no šīm krātuvēm. Norādīto uzzīņas avotu uzdevums ir palīdzēt izprast laikmetu kopumā un iedziļināties tā atsevišķos aspektos.

Ieteicamā literatūra:

1. Butulis, I., Daukste, V., Kļava, V. u.c. Pasaules vēsture vidusskolai, 3. Zvaigzne ABC, 2001.
2. Eiropa – pasaules lielvara <https://historia-europa.ep.eu/lv/pastaviga-ekspozicija/eiropa-pasaules-lielvara>
3. Hentile S, Krecls, K, Pulma, P. Ziemeļvalstu vēsture. Nordik, 2005.
4. Kinders, H. Pasaules vēstures atlants. 2. daļa. Rīga : Zvaigzne ABC, 2004
5. Kisindžers. H. Diplomātija. Rīga: Jumava, 2001.
6. Klišāns, V. Ievads Ukrainas vēsturē. Zvaigzne, ABC, 2021.
7. Normans, D. Eiropas vēsture. Rīga: Jumava, 2009.

8. Smiltēna, A. Cīņa par vienlīdzību: Kā Latvija nonāca līdz vēlēšanu tiesībām sievietēm.
<https://m.juristavards.lv/doc/280828-cina-par-vienlidzibu-ka-latvija-nonaca-lidz-velesanu-tiesibam-sievietem-iii/>